

DE FAMILIES VAN ALVERINGEN (ZUID-HOLLAND) EN VAN DER BURCH (VLAANDEREN)

Pieter Donche

Een familie *van Alveringen*, sinds 1531 heren van de heerlijkheid Hofwegen in de gemeente Bleskensgraaf in Zuid-Holland (20 km oost van Rotterdam), gebruikte een familiewapen: *in hermelijn drie roskammen van keel*.¹ Dit is hetzelfde wapen als van de Vlaamse familie *van der Burch*, heren van de heerlijkheid van de Burg van St.-Rijkers², gelegen op 9 km ten zuiden van Veurne. Op zich hoeft een zelfde familiewapen nog niet te betekenen dat het om een zelfde familie zou gaan, maar in dit geval is er wel meer aan de hand.

Een wapen *in hermelijn drie roskammen van keel* treft men in Rietstaps wapenrepertorium alleen aan bij twee families: *van Alveringen* en *van der Burch*.³ De bakermat van de familie van der Burch is het dorpje St.-Rijkers in de kasselrij Veurne, één van de kleinste dorpen van de kasselrij, maar bijna geheel omsloten door het grootste dorp van de kasselrij dat als naam draagt ... *Alveringem*.⁴ In dit laatste dorp vindt men in de 14de tot 16de eeuw talrijke vertegenwoordigers van de familie van der Burch.

Een *plaatsnaam Alveringen* (of gelijkende) vindt men *niet* terug in de Noordelijke Nederlanden en in de Zuidelijke Nederlanden enkel als het hiervoor genoemde dorp. Anderzijds komt

¹ Gebruikte afkortingen in deze bijdrage: AF: Algemeen familiefonds, ARA: Algemeen Rijksarchief Brussel, KV: Kasselrij Veurne, RAB: Rijksarchief te Brugge, RK: Fonds Rekenkamers, SA: Stadsarchief.

Zie bijvoorbeeld het (verder in dit artikel afgebeelde) zegel van Zegelijn van Alveringen van 23 december 1540 in SA Rotterdam, Ambachten Oost- en West-IJsselmonde en Gemeente IJsselmonde, nr. 1676. Voor de kleuren, zie de wapenkaart samengesteld door MATTHEUS SMALLEGANGE (1620-1674), *Wapenen der steden en oud-adelyke geslachten, in de machtige Republyke van Holland en West-Vriesland ...* [graveerd door: B. *Stoopendael* waarbij de heraldische kleuren door de klassieke arceringen werden aangeduid], uitgegeven in samenwerking met JOAN BOUCLAER in 1676, waarvan herdrukken in 1677 en 1695 (een exemplaar van de eerste uitgave, bewaard in de Universiteitsbibliotheek Gent is ook nog eens volledig ingekleurd).

² De Burg van St.-Rijkers was een burchttoren die in de late middeleeuwen al zeer oud was. Aan deze burchttoren ontleent de familie haar familienaam.

³ J.-B. RIETSTAP, *Armorial général, précédé d'un dictionnaire des termes du blason*, 1e ed., 1861, 2e édition refondue et augmentée, Gouda: van Goor, 1884-87, anastatische herdruk, 2 vols., London: Heraldry Today, 1965, 1ste ed.: p. 43 (Alveringen) en p. 201 (van der Burch). V. & H.V. ROLLAND'S, *Illustrations to the Armorial Général by J.-B. Rietstap*, London: Heraldry Today, 1967, I, pl. CCCLIII vermeldt dit wapen voor *Burch (van der)*, gesitueerd in 'Bruxelles' (allicht aangetroffen bij de graven van der Burch aldaar) en een gevierendeeld wapen *Burcht (van der) van Lichtenberg*, gesitueerd in Holland: *in 1 en 4: van der Burch, 2 en 3: in lazuur twee brandende kaarsen (toortsen) van goud*. Voor een overzicht van de voorstellingen van het familiewapen van der Burch in Vlaanderen, zie: P. DONCHE, *Wapenboek van Veurne-Ambacht, 440 familiewapens uit de periode 1229-1952*, Antwerpen-Berchem, 2008, pp. 60-61.

⁴ Oorspronkelijk (voor 1066) maakte St.-Rijkers zelfs deel uit van Alveringem.

een *familienaam van Alveringen* dan weer *niet* voor in Vlaanderen⁵ en in de Noordelijke Nederlanden enkel in de hieronder geschetste genealogie. Met deze vaststellingen wordt het wel zeer aannemelijk dat de familienaam *van Alveringen* moet verwijzen naar het dorp *Alveringem* in Vlaanderen en dat er een verband is tussen de families *van Alveringen* en *van der Burch*.

De familie van der Burch behoort tot de oudste Vlaamse geslachten. Al naar gelang de auteur gaat de afstamming terug tot 1286 of 1215. Vanaf 1720 droeg de eerstgeborene de titel van graaf, vanaf 1875 zelfs alle zonen en dochters.⁶

zegel van Achilles van der Burch, 1466
(RAB, SA Nieuwpoort, Burgerlijke Godshuizen, nr. 83)⁷
en voorstelling familiewapen in wapenboek de Potter, ca. 1500 (SA Gent, AF 6724 f° 2v 6/8)

⁵ Er is één uitzondering: in het weesregister 1414-1420 van het Brugse Vrije vinden we in het dorp Aartrijke: *Andries, Clais, Hannekin ende Pieroneken liberi Pieter fs Denis van Alverincheem, vooghdn Steven de Blic ende Jan fs Clais Akets, in Aertrycke anno 1416* (RAB, index Cassetta, deel 1, f° 2). Vermoedelijk gaat het hier ook om iemand die zijn dorp van herkomst als familienaam had aangenomen. De uitgang *-heem* sluit aan bij de meest oorspronkelijke schrijfwijze van de plaatsnaam, die staat voor 'woning van de lieden van Albuari' verwijzend naar de Frankische landname. Een dwaalspoor daarentegen is het volgende: de kroniekschrijver JEAN DE HAYNIN vermeldt in februari 1471 een *seigneur d'Allevrerdinc*, die militair aanvoerder was van een compagnie lans in het Bourgondische leger, toen gelegen nabij Atrecht en die met zijn compagnie naar een doorwaarbare plaats op de Somme nabij Picquigny trok ((ed. D.D. BROUWERS), JEAN DE HAYNIN, *Mémoires de Jean, sire de Haynin et de Louvignies 1465-1477*, 2 vols., Liège: Soc. des Bibliophiles liégeois, 1905-1906, II, pp. 99 en 108). Wellicht dezelfde vinden we enkele jaren later terug in de kroniek van JEAN MOLINET die vermeldt dat tijdens de veldslag van Guinegatte (7 augustus 1479) *le seigneur d'Alvredinghes, souverain de Flandres* sneuvelde in dienst van Maximiliaan van Oostenrijk. Hij wordt hier dus *souverein-baljuw van Vlaanderen* genoemd. De reeks rekeningen van de *souverein-baljuw van Vlaanderen* in het archief van de Rekenkamers (ARA, Brussel) bevat geen rekeningen uit die periode (deze reeks heeft in het algemeen zeer talrijke, grote hiaten). Allicht moet *Alvredinghes* gelezen worden als *Elverdinge* en heeft dit betrekking op Jan van Bourgondië, heer van Elverdinge en Vlamertinge, zoon van Cornelius, bastaard van Bourgondië, die volgens PH. DE L'ESPINOY, *Recherche des Antiquitez et Noblesse de Flandre*, 2 dln., Douai, 1631, I, p. 92 *souverein-baljuw* benoemd werd op 13 juni 1477.

⁶ Literatuur: F.-V. GOETHALS, *Dictionnaire généalogique et héraldique des familles nobles du royaume de Belgique*, Brussel, 1849, dl. I, pp. 523-536; J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, Brugge, 1862, dl. V, pp. 324-365; L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des pays et comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et châtellenie de Furnes*, 4 dln., Brussel 1896-1897, IV: *Etats des fiefs relevant de la Cour féodale du Bourg de Furnes*, p. 453: *Appendice: Généalogie de la famille van der Burch*; H. DOUXCHAMPS, 'Les quarante familles belges les plus anciennes subsistantes: VAN DER BURCH', in: *Le Parchemin*, jrg. 63, nr. 314 (maart-april 1998), pp. 112-125. De wettelijke tak stierf uit in 1565 met Willem van der Burch, maar een bastaardtak beginnend met Wulfaart (zoon van Willems grootoom Jacob) zette de familienaam en het familiewapen verder. Al vanaf de derde generatie overtrof deze tak de oorspronkelijke familie zelfs al in aanzien. Vanaf 1619 werd het een Henegouwse familie na de aankoop van het kasteel van Ecaussinnes-Lalaing.

⁷ Nog niet vermeld in P. DONCHE, *Wapenboek van Veurne-Ambacht ...*, op. cit.

Graaf Guillaume van der Burch, in zijn vrij diepgaande studie *Histoire, origine et généalogie de la maison van der Burch* uit 1894, vermeldt het bestaan van een familie van Alveringen in Zuid-Holland met een zelfde wapen, maar vraagt zich niet verder af of er een verband is met zijn eigen familie.⁸

Het lijkt er op dat een lid van de familie van der Burch in Zuid-Holland, meer bepaald te Den Haag (zie verder) is terechtgekomen en zich daar bediende van een herkomstnaam in plaats van zijn oorspronkelijke familienaam. Een Zegelij van Alveringen, de stamvader van de Zuid-Hollandse van Alveringens, die we daar al aantreffen in 1511 is vermoedelijk een van der Burch. In Nederland komt een familienaam *van der Burg/Burch* weliswaar ook voor en in verschillende families maar deze voerden in elk der gevallen een geheel ander familiewapen.⁹ Misschien heeft Zegelij, om verwarring met deze andere families te vermijden gekozen voor een herkomstnaam die in zijn nieuwe omgeving geheel uniek was.

Naast het gebruik van een identiek wapenschild en een herkomstverwijzing besloten in de familienaam, merken we ook nog op dat de wat ongebruikelijke¹⁰ voornaamsvorm Zeghelin (Zegelij) voor Zeger, die voorkomt in de familie van Alveringen in de vroege en late 16de eeuw, ook voorkomt in de late 15de eeuw en vroege 16de eeuw in het Veurnse bij meerdere leden van de familie van der Burch:

- Op 3 januari 1446 (n.s.) was een Zeghelin van der Burch baljuw van de heirnis van het kapittel van St.-Omaars, genoemd de *Oostcuere* te *Volckeravenkinderkerke* (Oostkerke bij Veurne).¹¹

- In 1456-57 betaalde een Zeghelin van der Burch het leenverheffingsrecht voor een leengoed van 18 gemeten in de duinen van Adinkerke met drie achterlenen, dat hij van een jonkvrouw Maria van der Burch had geërfd.¹²

- Tussen 22 september 1467 en 1 juli 1468 was een Zeghelin van der Burch poortbaljuw van Veurne (in opvolging van een Niklaas van der Burch en diens erfgenamen en van een Joris van der Burch).¹³

- In 1492-93 betaalde een Zeghelin van der Burch, zoon van Achilles en Adriana van Wulfsberghe het leenverheffingsrecht voor een leengoed zijnde een dienstammanschap in zeven parochies van Veurne-Ambacht, dat hij geërfd had van zijn vader en waarvoor hij op 17 november 1502 ook een denombrement indiende.¹⁴

- In 1516-17 kreeg een Zeghelin van der Burch van zijn vader Joos een leengoed, zijnde het dienstammanschap van Ramskapelle (bij Veurne), dat zijn vader twee jaar eerder gekocht

⁸ [graaf Guillaume VAN DER BURCH] *Histoire, origine et généalogie de la maison van der Burch ou du Bourg*, s.l., s.d. [Brussel, Stevelinck, 1894], uitgegeven op kleine oplage, zonder naam van auteur, noch publicatieplaats en -jaar, p. VI en voetnoot 6 (p. VII).

⁹ Zie bijvoorbeeld J.P. DE MAN, 'De oudste generaties van het geslacht van der Burch', in: *De Nederlandse Leeuw*, ts., jrg. 63 (1945-46), nr. 12, k. 182-190.

¹⁰ Mevr. A. VAN ES (die een studie maakte van de geschiedenis van kerk van Rhoon (*Al eeuwen staat er een kerk: de geschiedenis van Rhoon gezien vanuit het kerkportaal*, Historische uitgeverij Rotterdam, 1994, 152 pp.)) bevestigde ons dat de vorm *Zegelij* voor de voornaam Zeger zeer ongewoon klinkt in Noord-Nederlandse oren.

¹¹ RAB, Charters met blauw nummer, dl. 22, nr. 8043.

¹² ARA, Kwitanties van de Rekenkamer te Rijsel ('Acquits de Lille'), doos 1346. Ook vermeld in de leenregisters RAB, KV, nr. 1152ter, f° 21^v (een leenregister van 1457) en ARA RK 1085c, f° 157^v (een leenregister van juli 1465).

¹³ ARA, RK 14104 bevat de rekeningen van de poortbaljuws van Veurne: Niklaas (1447-1458), zijn erfgenamen (1458), Joris (1458-1467) en Zeghelin van der Burch (1467-1468). Zie ook J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Bourgondische periode*, Brussel, 1967, p. 649.

¹⁴ ARA, RK, 17640; voor het denombrement, zie het leenregister ARA, RK, 1087, f° 294.

had van een Jacob Acquet. Hij overleed voor 1525-1526 toen de voogden van zijn zoon Joos dit leengoed verkochten.¹⁵

- Een Zeghelin van der Burch was lid van de H. Kruisgilde van de Veurnse St.-Walburgakerk in 1514-15 tot/met 1517-18, zijn echtgenote van 1516-17 tot/met 1518-19.¹⁶

Vermoedelijk zijn daarom de van Alveringens in Zuid-Holland en de van der Burchs in Westelijk Vlaanderen één en dezelfde familie, maar echte bewijzen, zwart op wit zijn er vooralsnog niet.

Zoals gezegd vinden we al in 1511 in de persoon van Zegelij van Alveringen een vertegenwoordiger van deze familie terug in Zuid-Holland. Een aantal bewerkte leenregisters laten toe de familie te volgen.¹⁷ De ons bekende gegevens over de familie *van Alveringen* brachten we hieronder samen.

I. – N. VAN ALVERINGEN of N. VAN DER BURCH.

II. - ZEGER (of ZEGELIJN) VAN ALVERINGEN.¹⁸

Zegelij van Alveringen vinden we terug in Den Haag waar hij een loopbaan van ambtenaar doorliep. Hoewel hij leengoederen verwierf in de Alblasserwaard, ten noordwesten van Gorinchem in Oostelijk Zuid-Holland, lijkt hij toch zijn verblijf gehad te hebben in Westelijk Zuid-Holland, meer bepaald te Den Haag zelf. Zijn aankopen waren allicht geldbeleggingen en ook een manier om een titel 'heer van ...' te kunnen verwerven door de aankoop van een heerlijkheid.

¹⁵ ARA, RK 17673.

¹⁶ J. VAN ACKER, 'Wereldlijke leden en begunstigers van de H. Kruisbroederschap van Veurne voor 1560', in: *Westhoek*, 2009, ledenlijst.

¹⁷ - J.C. KORT, 'Grafelijke lenen in de Alblasserwaard', in: *Ons Voorgeslacht*, Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie, jrg. 52 (1977) ;
- C. HOEK, 'De leenkamer van de burch te Leiden, 1256-1744', in: *IDEM*, jrg. 33 (1978) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van Merwede, 1319-1801', in: *IDEM*, jrg. 33 (1978) en 43 (1988) ;
- C. HOEK, 'Lenen van de Hofstad de Hoge Woerd te Naaldwijk, 1380-1649', in: *IDEM*, jrg. 33 (1978) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van Merwede, 1319-1801', in: *IDEM*, jrg. 33 (1978) en 43 (1988), nr. 7.
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Putten, 1229-1650', in: *IDEM*, jrg. 34 (1979) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Strijen, 1290-1650', in: *IDEM*, jrg. 34 (1979) ;
- J.C. KORT, 'Een leen van de hofstede Teilingen te Warmond, 1293-1630', in: *IDEM*, jrg. 38 (1983) ;
- A.J. VAN DER VALK, 'Repertorium op de grafelijke lenen in Wateringen, 1281-1646', in: *IDEM*, jrg. 38 (1983) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Arkel en Haastrecht, gelegen benoorden de Lek, 1253-1649', in: *IDEM*, jrg. 38 en 40 (1983 en 1985) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Teilingen, 1258-1650', in: *IDEM*, jrg. 40 en 43 (1983 en 1988) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Arkel in het Land van der Leede, 1307-1646', in: *IDEM*, jrg. 39 (1984) ;
- J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Arkel in het land van Arkel, 1263-1650', in: *IDEM*, jrg. 39-40 (1984-1985) ;
- (+) J.C. KORT, 'Repertorium op de lenen van de hofstede Heukelom, 1383-1684', s.l., s.d. (uit zijn nalatenschap).

¹⁸ Voor enkele biografische gegevens, zie vooral SERGE TER BRAAKE, *Met recht en Rekenschap. De ambtenaren bij het Hof van Holland en de Haagse Rekenkamer in de Habsburgse Tijd (1483-1558)*, doctoraatsthesis Universiteit Leiden, 2007 (handelseditie: Hilversum: Uitgeverij Verloren, 2007), pp. 90-91 en Bijlage 2, Biografisch repertorium. Voor zijn afstammelingen, zie vooral: S. VAN LEEUWEN, *Batavia Illustrata ofte Oud Batavien, vervattende De Verhandeling van den Adel en Regering van Hollandt*, Den Haag, 1685, p. 1074 en ook het genealogisch fragment *van Alveringen* in JOSEPH FELIX ANTOINE FRANÇOIS DE AZEVEDO COUTINHO Y BERNAL, *Genealogie de la famille de Coloma*, s.l., s.d., p. 398, dat verwijst naar *Batavia Illustrata*.

In 1531 kocht hij de dorpsheerlijkheid Hofwegen, een klein dorp op 10 km ten noordoosten van Dordrecht. In 1855 werd Hofwegen samengevoegd met het noordelijke grotere buurdorp Bleskensgraaf en in 1986 verder gefusioneerd met zes andere gemeenten tot de fusiegemeente Graafstroom. In Bleskensgraaf is er een straat die van West naar Oost loopt en de naam *Hofwegen* draagt, en haaks daarop, noord-zuid gericht ook nog een klein doodlopend straatje dat de naam draagt *van Alveringenweg*.

Men kan zich afvragen hoe iemand uit het Veurnse terecht kwam in Zuid-Holland? Zeeland, Holland en Henegouwen waren sinds 1345 verenigd toen deze landen in 1433 overgedragen werden aan Philips de Goede, hertog van Bourgondië en graaf van Vlaanderen. Al snel werden de bestuurlijke, juridische en financiële instellingen in alle Bourgondische landen geüniformiseerd. Iemand uit Vlaanderen kon dus ook een loopbaan opbouwen in andere gewestelijke instellingen in de Bourgondische landen. Maar wat Zegelijn er precies toe gebracht heeft om zijn geluk in Holland te proberen weten we evenwel niet.

Loopbaan

Hij was eerst in dienst als klerk van Nicolaas Coebel¹⁹, de ontvanger van de omslagen op de schildtalen²⁰ en rentmeester van Zuid-Holland, in 1511 en 1517. Daarna was hij rentmeester van graaf Hendrik III van Nassau-Breda (stadhouder van Holland en Zeeland, +1538, Breda) in 1529, op 9 augustus 1532²¹ en in 1536 (allicht tot aan Hendriks overlijden²²) en registermeester van de lenen van diens zoon René van Chalon (+1544), graaf van Nassau en prins van Oranje.²³ Deze laatste had van zijn maternele oom Filibert van Chalon in 1530 het onafhankelijke vorstendom *Orange* (Oranje) geërfd²⁴ en was hiermee de eerste Nassau die zich prins van Oranje mocht noemen (zijn bekende neef Willem volgde hem op als prins van Oranje).

In zijn functie van raad en rentmeester van de prins van Oranje zegelde hij als zijn vertegenwoordiger een oorkonde betreffende een verkoop van tienden in het Oostambacht van IJsselmonde: *Zegelijn van Alveringhe, hee(r) tot Hofwegen, Ridder, Raedt ende Rentm(eeste)r der princen van Oraengien ende stadhouder van zijnen leenen in Hollant ...* Op het zegel ziet men duidelijk zijn wapen: *in hermelijn drie roskammen* (met een drietandsteel), in het gedeelte van het lint dat nog rest, leest men nog de tekst *HOFWEGHE*, de heerlijkheid die hij kort tevoren had verworven (zie verder).

¹⁹ Over hem, zie: F.J.W. VAN KAN, 'Genealogie van het Haagse geslacht Coebel', in: *De Nederlandse Leeuw*, ts., jrg. 116 (1999), nr. 1-2, k. 418-426, in het bijzonder k. 422.

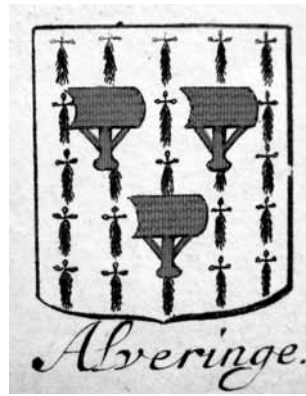
²⁰ Belasting genoemd naar een munt, voorloper van de gulden.

²¹ KORT, *Arkel en Haastrecht*, art. cit., nr. 1.

²² Een Arend Cobel verklaarde in 1567 sinds 1544 rentmeester te zijn van de prins van Oranje in opvolging van Zegelijn van Alveringen (Nationaal Archief Den Haag, *NV Maatschappij van Nassau La Lecq*, inventaris nr. 905, regeest 239).

²³ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 31A. René van Chalon (° 1519, gesneuveld te Saint-Didier, 1544, begraven te Breda).

²⁴ Dit graafschap, later vorstendom in Zuid-Frankrijk (dépt. Vaucluse, regio Provence), gelegen aan de Rhône iets ten noorden van Avignon was tot 1711 zelfstandig. Ten tijde van René van Chalon was het een twistappel tussen de Habsburgse keizer Karel V en de Franse koning François Ier. In de vrede van Utrecht in 1713 werd het prinsdom bij Frankrijk ingelijfd.

*Zegel van Zegelijn van Alveringen, 23 december 1540
(SA Rotterdam, Ambachten O.- en W.-Ijsselmonde, nr. 1676)
en voorstelling familiewapen op SMALLEGANGES wapenkaart van Holland (1676)*

Zegelijn van Alveringen kreeg op 6 oktober 1541 van de Rekenkamer van Holland en Zeeland te Den Haag een aanstelling als vijfde rekenmeester en legde de eed af op 18 november daarop. Hoewel hij eerst als *'supernumeraris'* (overtallige) werd aangeduid komt hij kort daarna als gewoon rekenmeester voor (vermoedelijk ten gevolge van een personeelsuitbreiding). Hij was nog rekenmeester tot 3 april 1544 (dag van zijn overlijden, zie verder).²⁵

Leenbezit

Op 26 november 1516 kocht Zeger van Alveringen, toen klerk van Nikolaas Cobel, rentmeester-generaal van Zuid-Holland, van éézelfde verkoper Gerard van Hoogwoud:

- voor 36 pond een stukje veen in de Merwede rivier (de Merwede is de naam voor de benedenloop van de Waal, vanaf waar Maas en Waal samenvloeien, over Gorinchem tot aan Dordrecht) boven *Schelluinersloot* (Schelluinen, 2 km W. van Gorinchem);
- voor een zelfde som van 36 pond, 6 morgen land in Oosterwijk (10 km N.-O. van Gorinchem) in *de Smalle Strijpe*;
- voor een zelfde som van 36 pond, 6 morgen land in Nieuwland (10 km N. van Gorinchem), genaamd *het Burgleen* ;
- voor een zelfde som van 36 pond, 2 hout land in *Evert die Coters land* in Rietveld (verml. Rietveld 1,5 O. van Arkel) of Oosterwijk.²⁶

²⁵ J.A.M.Y. Bos-Rops, 'The power of money. Financial officers in Holland in the late 15th and early 16th century', in: ROBERT STEIN (ed.), *Powerbrokers in the late middle-ages/Les courtiers du pouvoir au bas moyen-âge*, Leuven, 2001, pp. 47-66, 64 (die vergeet het jaartal 1543 in oude stijl naar nieuwe stijl te converteren). Hij werd opgevolgd door mr. Heimand Vincentsz. van de Ketel na eedaflegging op 13 augustus 1544.

²⁶ KORT, *Arkel*, art. cit., nrs. 30, 49, 52, 73.

Zeger was ridder en in 1531 kocht hij de heerlijkheid Hofwegen (ten Zuiden van Bleskensgraaf in de Alblasserwaard, Zuid-Holland), van Juliana Beukelaar, die deze heerlijkheid geërfd had van haar vader.²⁷

Op 19 maart 1535 werd hij vernoemd als ridder, heer van Hofwegen en rentmeester van de graaf van Nassau toen hij vier morgen leengrond kocht in Scheiwijk (in Hoogblokland, 12 km W. van Bleskensgraaf-Hofwegen, 2 km. N.-O. van Arkel, ten N. van Gorinchem).²⁸

Op 19 december 1536 kocht hij van Nicolaas Simonszoon een leen, zijnde een losrente (de penning 16) van 20 Carolusgulden.²⁹

Op 1 januari 1538 kocht hij van Anton van Bronkhorst een leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet (geassigneerd in Geervliet, Zeeland).³⁰

Op 27 november 1538 kocht hij van Gerrit Ijsbrantszoon 2 ½ morgen land in Wateringen (halfweg tussen Naaldwijk en Den Haag).³¹

Op 19 mei 1540 kocht hij van Adriaan van Heemskerck een tiende op de Geest te Naaldwijk (10 km ten Z.-W. van Den Haag).³²

Op 17 maart 1543 deed hij leenverhef voor het ammanschap van het ambacht de Vennep, dat Adriaan van Eemskerke hem op 26 oktober 1542 had verkocht.³³

Woon- en begraafplaats

Hij woonde in Den Haag: hij wordt in 1539 vermeld als *Zegelijn van Halveringen, heer tot Hoffwegen, rentmeester van de prins van Orangen in Hollant residerende in den Hage*³⁴

²⁷ AERNOUT VAN BUCHEL (Buchelius), *De Inscriptiones monumentaque in templis et monasteriis Belgicis inventa*, Utrecht, Universiteitsbibliotheek, handschrift nr. 1648, p. 261, vermeldt over de heerlijkheid Hofwegen: *groot 168 mergen, wert te leene gehouden in hooge jurisdictie, ende is anno 1421 overgegeven bij heer Willem van Brederode aen heer Aernt van Gent, ende is daermede anno 1438 verlijt Wouter van Blocklant, ende in den jaere 1516 gecomen aen Juliana Boeckelaer, als erfgenaeme haers vaders, die 'tselve anno 1531 over heeft gegeven aen Seger van Alveringen tot den jaere 1601, als wanneer Segelijn van Alveringen, sone van Samuel ende neve van Josue van Alveringhen, die heeft overgegeven an mr. Jacob Manmaker ende is gecomen anno 1613 bij sijn overlijden aen Engelbrecht Manmaecker, sijn sone, daer moeder van was Loyse de Oyenbrugge*. Zelfde tekst in: J. VAN OUDENHOVENS, *Out-Hollandt, nu Zuyt-Hollandt*, Dordrecht, 1654, p. 301. (te raadplegen op: <http://www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/handschriften/inscriptions>); J.C. KORT, *Alblasserwaard*, art.cit., p. 41, nr. 37.

²⁸ KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 24.

²⁹ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 1D.

³⁰ KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250.

³¹ KORT, *Wateringen*, art. cit., nr. 27.

³² HOEK, *De Hoge Woerd te Naaldwijk*, art. cit., nr. 22A.

³³ KORT, *De burch te Leiden*, art. cit., nr. 30; Regionaal archief van Leiden, Archief der secretarie van de stad Leiden, nr. 83: Groot Privilegieboek C, regest 1608: *Huyge van Treslonge, schout van Hillegom, verklaart dat Heynrick Bantsz. c.s. voor hem een verklaring hebben afgelegd, op verzoek van Zeger van Alveringen, ridder, betreffende het aan de schout van de Vennep toekomende recht van jacht in 's graven wildernis en visserij in de wateren van de Vennep* (29 november 1542); regest 1613: *Jacop van Ligne, graaf van Faulquenberge, enz., als voogd van jonkvrouw Marie van Wassenaer, verleit Zegelin van Halveringhen met het ambacht de Vennep, hem opgedragen door Adriaen van Eemskercke Adriaensz., schildknaap* (17 maart 1542/43); regest 1646: *Jacop van Lingne, graaf van Falckenburch, enz., verleit Pieter van Roen, als voogd van Josue van Alveringen, met het ambacht de Vennep, hem aanbestorven van zijn vader Zeger van Alveringen* (26 maart 1544/45).

³⁴ Gemeentearchief Rotterdam, inv. nr. 561.

en in 1542 in een landboek als *Heer Zeger van Alveringen, ridder wonende inden Haech*.³⁵ Hij was lid van de Haagse Sint-Jorisschutterij in 1537, 1539 en 1543. Op 23 april 1539 werd hij verkozen als een van vier nieuwe hoofdmannen.³⁶

Hij huwde met Margareta van ROON, geboren ca 1515, dochter van Pieter van Duvelant, heer van Rhoon en Anna van Grave. Zij was toen weduwe van Jacob fs Jacob Coppier (ca 1470-1532), heer van Kalslagen en ambachtsheer van Alphen.³⁷

Zeger van Alveringen overleed op 3 april 1544 (n.s.). Van zijn overlijden werd door een secretaris een notitie gemaakt in een register van de Rekenkamer van Holland: *Mr. Zegelyn van Alveringen Raedt ende Mr. van de Rekeningen in Hollant overleet deser werelt den III Aprilis a° XV^c XLIII stilo curiae Holl. vóór Paschen op eenen Donredach, nadat hij omtrent II ½ denselven staet bedient heeft gehad*.³⁸

Hij werd begraven in het koor van de kerk van Rhoon (Zuid-Holland, ten zuidwesten van Rotterdam³⁹) onder grafsteen die nog bestaat. Op deze grafsteen staat als overlijdensdatum vermeld: 16 (XVI) april 1543 (oude jaartijl, 1544 n.s.). Die datum van overlijden stemt dus niet overeen met de notitie gemaakt door de secretaris van de Haagse Rekenkamer waar het 3 april luidt. Maar 3 april 1544 (n.s.) is wel degelijk een donderdag (in de Juliaanse kalender) zoals de secretaris noteerde, terwijl 16 april de woensdag twee weken later is. Betreft de datum in zijn grafschrift misschien in werkelijkheid toch zijn *begraafdatum* en duurde het zolang om hem van Den Haag, over te brengen naar een graf in het koor van de kerk te Rhoon?

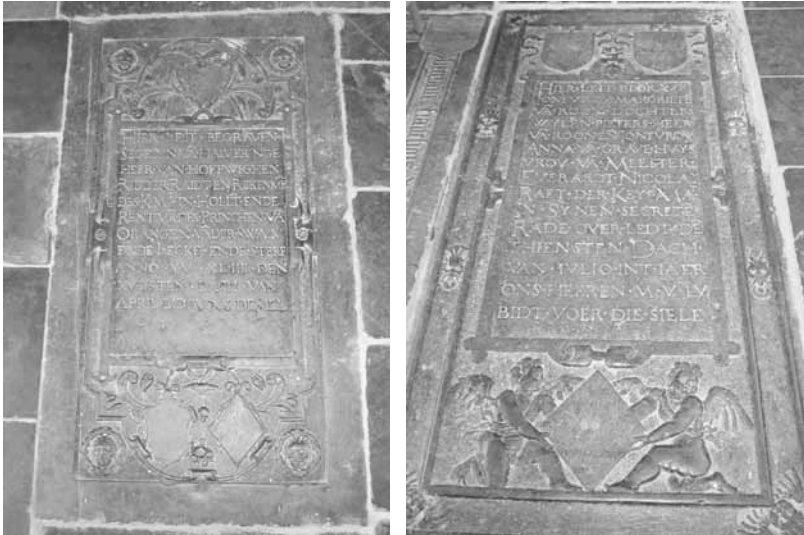
³⁵ A. VAN DER TUJIN, *Hoogheemraadschap Rijnland. Morgenboek Zoeterwoude (Oud Archief Rijnland, inv. nr. 8640, 338 fos, 1542), deel 1, s.l., s.d.* Hij staat in dit register geregistreerd als eigenaar en gebruiker van 2 ½ morgen 1 ½ hond en 8 roeden land.

³⁶ F.J.W. VAN KAN, 'Haagse bestuurders in de Middeleeuwen', in: *Ons Voorgeslacht*, jrg. 56 (mei 2001, nr. 526), pp. 265-285, in het bijzonder p. 280.

³⁷ Op 7 mei 1538 deed Zeger van Alveringen, heer van Hofwegen, allicht als voogd, voor de minderjarige Jacob Coppier, zoon van Jacob (overleden) leenhulde voor een leengoed van twee morgen land in Koudekerk afhankelijk van het Hof van Wassenaar: C. HOEK, 'De leenkamer van de hof te Wassenaar, 1226-1744', in: *Ons Voorgeslacht*, jrg. 33 (1978) en 41 (1986), nr. 250.

³⁸ J.P. DE MAN, 'Sprokkels uit de registers van de Rekenkamer van Holland', in: *Jaarboek van het Centraal Bureau voor genealogie*, Den Haag, I (1947), pp. 105-112, in het bijzonder p. 110.

³⁹ Sinds 1985 vormen de kernen Rhoon en Poortugaal samen de gemeente Albranswaard. (= de naam van de landbouwgronden tussen beide kernen).

Koor van de kerk van Rhoon, Zuid-Holland, graven van Zegelyn van Alveringen (+1544 (ns)) en Margareta van Roon (+ 1555) (met tijdens de Franse bezetting weggehakte wapenschilden)

HIER LEIT BEGRAVEN
 SEGELYN VA(N) HALVERINGE
 HEER VAN HOFFWEGHEN
 RIDDER RAIDT EN REKENM(EESTE)R.
 DES K(ONINKLIJKE) M(AJESTE)TS IN HOLL(AN)T ENDE
 RENTM(EESTE)R DES PRINCHEN VA(N)
 ORANGIËN VA(N) DER SWALU
 ENDE LECKE ENDE STERF
 ANNO XV^c XLIII DEN
 XVI^{ten} DACH VAN
 APRIL. BIDT VOER DE SIEL

Na het overlijden van Zeger van Alveringen hertrouwde zijn weduwe met Everhard Nicolai (Middelburg, 1498 – Mechelen, 1561), die in 1556 president van de Hoge Raad te Mechelen werd en lid was van de Geheime Raad van de keizer (Karel V).⁴⁰ Zij overleed op 10 juli 1555

⁴⁰ J.B. DE VAN DER SCHUEREN, 'Familie-aantekeningen van de geslachten Roon, Grave of Grez en Sinte-Guëricx' in: *De Nederlandsche Leeuw*, ts., jrg. 22 (1902), (een bijzonder gedetailleerd genealogisch memoriaal door vooral Boudewijn van Roon (° 1519 + 1578)), nr. 3, kol. 38: A^o XV° vijf ende vijftich opden x^{ten} dach van Julius snachs te een uren overleedt deser weerelt mijn lieve zuster vrouwe Margriete van Roon, huysvrouwe heeren Everardt Nicolai, Ridder ende Raidt skeysers in zijner Ma^{ts} secreten Raide ende voortijts president van Waeslant, ende was haer derde man, daer van deerste was Jacop Coppier heere van Calslage, ende heere Zeghelin van Alveringen Ridder heer van Hoffweghen Raidt ende Rekenmeester van Hollandt de tweede. (in de marge bij Everardt Nicolai staat genoteerd: ende wordde daer nae inden jaere 1556 omtrent Paeschen president van Mechelen in den hooghen Raidt; Kort, *De burch te Leiden*, art. cit., nr. 30; Over Everard Nicolai, zie: OEBELE VRIES e.a., *De Heeren van den Raede, biografieën en groepsportret van de raadsheren van het hof van Friesland 1499-1811*, Hilversum: Verloren, 1999, pp. 217-218.

en werd ook in het koor van de kerk van Rhooon naast Zegelij van Alveringen begraven onder grafsteen met volgend grafchrift:

HIER LEIT BEGRAVE(N)
IONFVROU MARGRIETE
VA(N) ROON DOCHTER
WYLEN PIETERS HEER
VA(N) ROON EN(DE) JONFVROU
ANNA VA(N) GRAVE, HUYS-
VROU VA(N) MEESTER
EVERARDT NICOLAI
RAET DER KEYS. MA(JESTE)†
IN SYNEN SECRETE(N)
RADE OVERLEDT DE(N)
THIENSTEN DACH
VAN IULIO INT IAER
ONS HEEREN M^VCLV
BIDT VOER DIE SIELE

De wapenschilden op deze grafstenen (en alle andere in de kerk van Rhooon) zijn nu leeg: immers, in 1793 werden zij, op bevel van de regering en onder het motto "Vrijheid, Gelijkheid en Broederlijkheid" van de Franse Revolutionairen, weggehakt.

Zij hadden volgende kinderen, in 1561 onder voogdij van meester Chaerle van Nitsen, raadsheer in de Raad van Holland⁴¹:

- 1) **JOSUA**, volgt onder III.
- 2) **SAMUEL**, volgt onder III.bis.
- 3) **N.**, dochter, geboren circa 1520 te Hofwegen. Zij huwde in 1544 te Hofwegen met Dirk VAN DER DOES, zoon van Hendrik en zijn tweede echtgenote Catharina de Vries. Hij werd geboren ca 1518 te Leiden (Zuid-Holland) en overleed in 1573 tijdens het beleg van Haarlem ('*sijne beenen afgeschoten zynde*').⁴² Waarvan een dochter Anna (van der) Does, geboren rond 1545 te Haarlem (Noord-Holland).
- 4) **MAGDALENA**, gehuwd met Jeroen VAN ROLLÉ, gouverneur van Ter Veere in Zeeland.⁴³ In 1559 verkocht hij een lijfrente gehypothekeerd op 23 bunders land genaamd 'de Laege Home' en nog andere landen in Zevenbergen (Noord-Brabant). Al deze stukken behoorden ook voor de helft toe aan *Josua van Halveringen*. Deze gronden waren hen toegekomen als erfgenamen van *Zegely van Halveringen* en

⁴¹ A. VAN DER TUIJN, *Archief Staten van Holland voor 1572. Kohier van de 10de penning van 1561. Inventaris nr. 1201: Albrandswaard, s.l., s.d.: Claes van Dam als rentmeester van de goeden van de kinderen van wijlen Zegelij van Halveringe ende jonckvrouw Margriete van Roon zijnder huisvrouw s.m. bij advijse ende bijweesen van Mr. Chaerle van Nitsen raedt ordijnarijs des Co. Mts. Raede in Hollandt, heurlujden voichden, zeven lijnen weijelants.*

⁴² S. VAN LEEUWEN, *Batavia Illustrata ofte Oud Batavien, vervattende De Verhandeling van den Adel en Regering van Hollandt*, Den Haag, 1685, p. 931.

⁴³ Deze beide dochters worden vermeld in: [graaf G. VAN DER BURCH], *Histoire, origine et généologie de la maison van der Burch ou du Bourg*, s.l., s.d. [Brussel, Stevelinck, 1894], p. VI-VII, noot 6.

*jouffr. Margriet van Roon zijn huysvrouw.*⁴⁴ Hij overleed in 1574 'in den Waterstrijt voor Bergen'.⁴⁵

III. - JOSUA VAN ALVERINGEN ⁴⁶

In 1545 was hij nog minderjarig en deed een bedienend man, Claes van Damme⁴⁷ voor hem het leenverhef voor de tiende op de Geest te Naaldwijk die hij na het overlijden van zijn vader erfde.⁴⁸

Op 26 maart 1545 deed zijn oom Pieter van Roen voor hem het leenverhef van het ammanschap van de Vennep, maar op 6 juni 1552 deed een poorter van Leiden ten behoeve van deze stad er leenverhef voor, na verkoop door Margareta van Roon (op dat moment hertrouwd met meester Everhardt Nicolai), namens haar zoon Josue.⁴⁹

Via dezelfde bedienend man (Nikolaas van Damme) werd voor hem op 1 mei 1545 leenverhef gedaan voor de losrente van 20 Carolusgulden en voor het leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet, die hij van zijn vader had geërfd.⁵⁰

Via dezelfde bedienend man (Nikolaas van Damme) werd voor hem op 1 juli 1545 leenverhef gedaan voor de vier morgen leengrond in Scheiwijk en de 2 ½ morgen land in Wateringen, die hij van zijn vader had geërfd.⁵¹

En nog steeds via dezelfde bedienend man Claes van Damme, deed hij op 11 juli 1545 (als minderjarige) leenhulde voor voor a) het stukje veen in de Merwede; b) de 6 gemeten land in Oosterwijk; c) de 6 morgen land in Nieuwland; d) de 2 hont land in Rietveld of Oosterwijk, uit de erfenis van zijn vader *Zegelij van Halveringhe*, raad in de Rekenkamer van Den Haag.⁵²

Op 15 september 1562 deed hij zelf leenhulde voor het leen van de losrente van 20 Carolusgulden, voor het leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet en voor de vier lenen a), b), c) en d) en voor het leen in Wateringen.⁵³ In 1565 deed hij leenhulde voor de tiende op de Geest te Naaldwijk, opnieuw via bedienend man Nicolaes van Dam, die hiertoe op 8 juni 1565 voor notaris Pieter Hadrianus Storm te Leiden werd gemachtigd.⁵⁴

⁴⁴ Rechterlijk archief Zevenbergen, R 162 f° 19A, los papier; R 163 fo 34 (28 maart 1560).

⁴⁵ Zie over hem ook: P.C. MOLHUYSEN & P.J. BLOK (red.), *Nieuw Nederlansch biografisch Woordenboek*, dl. 9, Leiden: Sijthoff, 1933 onder Jeronimus de Rollé. Daar wordt zij verkeerdelijk *Maria* van Alverdinge genoemd.

⁴⁶ Voor zijn biografie, zie ook: JONA WILLEM TE WATER, *Historie van het Verbond en de Smeekschriften der Nederlandsche edelen ...*, Middelburg: P. Gillissen, 1779, II, pp. 148-151; JACOBUS KOK & JAN FOKKE, *Vaderlansch woordenboek*, Amsterdam: Johannes Allart, 1788, pp. 623-625; A.J. VAN DER AA e.a., *Biografisch Woordenboek der Nederlanden*, Haarlem, 1852, I, pp. 231-232 (die ook zijn wapen citeert: *van hermelijn met drie roskammen van keef*); Els KLOEK, 'Copplier, Margaretha', in: *Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland*, <http://www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/DVN/lemmata/data/Copplier> [13/03/2007].

⁴⁷ A. VAN DER TUJN, *Archief Staten van Holland voor 1572. Kohier van de 10de penning van 1561. Inventaris nr. 1201: Albrandswaard*, s.l., s.d.: Claes van Dam was in 1561 nog steeds rentmeester van de goederen van de kinderen van *wijlen Zegelij van Halveringhe en jonkvrouw Margriete van Rooden (Roon)* in de Albrandswaard, zoals blijkt uit het kohier van de 10de penning van dat jaar waar diverse stukken land (7 gemeten, een lijn, 37 roeden zaailand, vier lijnen zaailand en zeven lijnen weiland) vermeld staan die verpacht waren.

⁴⁸ HOEK, *De Hoge Woerd te Naaldwijk*, art. cit., nr. 22A.

⁴⁹ KORT, *De burcht te Leiden*, art. cit., nr. 30.

⁵⁰ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 1D en KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250.

⁵¹ KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 24, *Wateringen*, art. cit., nr. 27.

⁵² KORT, *Arkel*, art. cit., nrs. 30, 49, 52, 73.

⁵³ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 1D; KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250; KORT, *Arkel*, art. cit., nrs. 30, 49, 52, 73; KORT, *Wateringen*, art. cit., nr. 27.

⁵⁴ HOEK, *De Hoge Woerd te Naaldwijk*, art. cit., nr. 22A.

Hij was ridder en heer van Hofwegen. Maar hij had aldaar geen woning, hij woonde in Den Haag.

In 1565 ondertekende hij mede het Eedverbond der Edelen. Het volgende jaar woonde hij de vergadering te Sint-Truiden bij, waar de middelen beraamd werden om weerstand te bieden aan de Spaanse koning. In augustus 1566 hielp hij de beeldenstormers te Den Haag.⁵⁵ Door de hertog van Alva werd op 17 mei 1568 een banvonnis tegen hem uitgesproken met verbeurdverklaring van zijn goederen. Zie bijlage 1 voor de beschrijving van zijn geconfisceerde onroerende goederen.⁵⁶

Na de aansluiting van Hoorn en andere Hollandse steden bij de opstandelingen, keerde hij in 1572 terug naar zijn land en werd hij door voorspraak van Sonoy, bevelhebber (gouverneur) van Hoorn in Noord-Holland. Op 9 februari 1573 was hij luitenant-kolonel van een regiment infanteristen dat in 1572 in Noord-Holland was opgericht als het *Regiment Sonoy*.

In 1574 had Willem van Oranje het plan opgevat om Antwerpen van binnenuit over te halen tot de partij van de Opstand. Hij stond daarom in contact met Willem Martini, griffier van Antwerpen en echtgenoot van Margaretha Copier, een dochter uit het eerste huwelijk van Josua's moeder met Jacob Coppier. De leiders van het complot waren Maarten Neijen, Niklaas Ruikhaver en Josua van Alveringen zelf. Duizenden soldaten hadden ze de stad binnenge-smokkeld en ondergebracht in herbergen, waar Andries Copier (een bastaardzoon van de heer van Kalslagen) voor hun fouragering zorgde. De samenzwering werd echter ontdekt, en Andries werd opgepakt en doodgemarteld. De leiders van het complot verstopten zich toen in het huis van griffier Martini te Antwerpen.

Het verhaal van 1574 uitgebeeld in een historiestuk door de schilder Valentijn Bing, 1842.

De Spaanse landvoogd Requesens die vermoedde dat er zich opstandelingen in de stad bevonden, beval een algemene huiszoeking. Martini, als griffier was hiervan ambtshalve als één van de eersten in kennis gesteld. Omdat het zoeken zou beginnen in de huizen van de leden van de stadsmagistraat, spoedde hij zich naar huis, lichtte zijn vrouw in, die vervolgens haar halfbroer Josua verborg in een tafelkast en diens kompaan in het rookhok van de schoorsteen. De huiszoekers kwamen weldra binnen maar zij vonden niemand. Margaretha Copier stond haar ondervragers koelbloedig te woord. Op de bewuste tafelkast, waarin Josua van Alveringen

⁵⁵ DR. W.J.F. NUYENS, *Geschiedenis der Nederlandsche beroerten in de XVI^{de} eeuw*, Amsterdam: C.L. van Langenhuyzen, vol. 2, deel 2, p. 119 en 139.

⁵⁶ Zie o.a. Rechterlijk archief Zevenbergen, R 166, f° 49v (15 juli 1570): *Omme te volcomen die twee mis-sien beyde bij de Ex van de Hertoge van Alva confiscatien alhier tot Sevenbergen ... gronden van Josue van Halveringen heere van Hofwegen fugityff en gebannen ter cause van den voorleden trouble*. In Zevenbergen betrof dit de hoeve 'Leege Hoeve' ten oosten van de Hamseweg en ten noorden van de Langeweg. (P. VAN EETEN, 'Het Uitwijkse geslacht van Cronenborch', in: *Genealogisch Tijdschrift van Midden en West-Brabant*, XIX (1995), p. 195). Voor het detail van deze goederen: H.A. ENNO VAN GELDER, *Gegevens betreffende roerend en onroerend bezit in de Nederlanden in de 16^e eeuw*, dl.1, 's Gravenhage, 1972, pp. 228-231: N° 28: Onroerend bezit van Josue van Alveringhen, heer van Hofwegen, 1568 (uit: A.R.A. Den Haag, Rekeningen Rekenkamer Holland, n° 4856 en 14862). Zie bijlage 1.

verborgen zat, schreven zij zelfs nog een beloning uit van enkele honderden gulden voor de twee gezochten...⁵⁷

Josua van Alveringen overleed in 1576, ongehuwd en zonder kinderen na te laten.

III.bis. - SAMUEL VAN ALVERINGEN.⁵⁸

Hij volgde zijn broer op als heer van Hofwegen.

Op 1 juni 1577 deed hij leenhulde voor a) het stukje veen in de Merwede; b) de 6 gemeten land in Oosterwijk; c) de 6 morgen land in Nieuwland; d) de 2 hont land in Rietveld of Oosterwijk en voor het leen in Wateringen, die hij had geërfd van zijn broer Josua.⁵⁹ Maar amper 6 dagen later deed al een jonkvrouw Susanne Licxals (of Licx), echtgenote van Cornelis Wimmerszoon leenhulde voor het stukje veen in de Merwede, de 6 morgen land in Nieuwland en de 2 hont land in Rietveld of Oosterwijk en het leen in Wateringen.⁶⁰ De 6 gemeten land in Oosterwijk behield hij langer want pas op 7 november 1598 verkoopt zijn zoon Zegelijng dit aan de schout van Oosterwijk (zie verder).

Op 27 juli 1577 deed hij leenverhef voor het leen van de losrente van 20 Carolusgulden; het leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet en de vier morgen land in Scheiwick die hij ook van zijn broer had geërfd.⁶¹

Op 26 december 1577 deed hij, als heer van Hofwegen, leenhulde voor de tiende op de Geest te Naaldwijk via een procureur (een week eerder aangesteld) en twee leenmannen uit Rumst (jonker Thomas Liere en Libert de Fraisne). Zelf werd hij genoemd als van Rumst (Rumst bij Mechelen?). Hij had die tiende geërfd van zijn broer Josua, heer van Hofwegen en gouverneur van Hoorn.⁶²

Op 29 november 1579 verkocht hij de losrente van 20 Carolusgulden via Paulus de Grave te Delft aan Jan de Marees (in deze akte is ook al sprake van de overdracht van de Geesttiende in Naaldwijk, groot 3 schoven aan dezelfde).⁶³ Op 22 januari 1580 verkocht hij de tiende op de Geest te Naaldwijk via een procureur aangesteld te Antwerpen, aan Johan de Maretz.⁶⁴

Zoals zijn broer was hij ook een actieve aanhanger van de partij die in opstand kwam tegen het Spaanse gezag en was hij medeondertekenaar van het Eedverbond der Edelen.

⁵⁷ Dit verhaal wordt in bedekte termen verteld door de geschiedschrijver PIETER BOR, *Oorsprongh, begin ende vervolgh der Nederlandsche oorloghen*, 1621, pp. 586-589 die geen namen wilde noemen om de betrokkenen niet in gevaar te brengen. PIETER CORNELISZON HOOFT, *Nederlandsche historiën*, 4de druk; Amsterdam, 1703 [oorspr. 1647], p. 406 vertelt het verhaal wel met naam en toenaam. Margareta Coppier werd voor haar rol afgebeeld op een historienpenning, zie: GERARD VAN LOON, *Beschryving der Nederlandsche historienpenningen*, I, Den Haag, 1723, pp. 200-202 (penning ook afgebeeld in: E. KLOEK, 'Het historisch nut van 'stamboomvlooiën'', in: *Genealogie, tijdschrift voor familiegeschiedenis*, Den Haag: Centraal Bureau voor Genealogie, 13 (2007), p. 87). In 1839 werd het verhaal van 1574 door de publicist J.I.D. NEPVEU omgewerkt tot een historische roman die hij in afleveringen publiceerde als 'Bertha Coppier. Een verhaal', in: *De Gids*, 3 (1839) pp. 125-151, 173-202, 221-254 en 269-296 [heruitgegeven onder de titel *Bertha Coppier*, Den Haag, 1840]. De roman van NEPVEU heeft de schilder Valentijn Bing waarschijnlijk op zijn beurt geïnspireerd tot een historiestuk dat hij in 1842 schilderde.

⁵⁸ Voor zijn biografie, zie ook: JONA WILLEM TE WATER, *Historie ...*, op. cit., pp. 151-152.

⁵⁹ KORT, *Arkel*, art. cit., nrs. 30, 49, 52, 73; KORT, *Wateringen*, art. cit., nr. 27.

⁶⁰ KORT, *Arkel*, art. cit., nrs. 30, 52, 73; KORT, *Wateringen*, art. cit., nr. 27.

⁶¹ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 1D; KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250; KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 24.

⁶² HOEK, *De Hoge Woerd te Naaldwijk*, art. cit., nr. 22A.

⁶³ KORT, *Teilingen*, art. cit., nr. 1D.

⁶⁴ HOEK, *De Hoge Woerd te Naaldwijk*, art. cit., nr. 22A.

Hij was schout van Mechelen in 1578⁶⁵ en 1581. In 1579 werd hij in hechtenis genomen toen de stad zich verzoende met Parma, maar toen het jaar daarop de Staatsen Mechelen terug innamen werd hij in zijn oude functie van schout hersteld op 23 augustus 1580. Ook te Antwerpen had hij verscheidene onaangenaamheden te ervaren omwille van zijn Staatsgezindheid.⁶⁶

Toen in 1581 de Arme Clarissen gevlucht waren uit de stad, werd een deel van hun klooster verkocht. Dit blijkt uit een akte van 7 april 1581, de kopers waren *Heer Samuel van Alveringen heer van Hoffwegen, schout van Mechelen* en *Vrouwe Marie van der Aa zijn wettige geselnde*, de gebouwen waren *comende vore met eender poorten op de Milane ...*⁶⁷ (de straat Melaan achter het Minderbroedersklooster).

Hij huwde met Maria Jacoba⁶⁸ VAN DER AA, dochter van Jan, secretaris van de Duitse keizer en staatsraad en Cunera van Spilbergh.⁶⁹ Na zijn overlijden hertrouwde zij met Damas VAN BLEYENBURG.

Hij overleed op 7 november 1581.⁷⁰ Na zijn overlijden droeg zijn weduwe aan het stadsbestuur een register over van leenverheffingen, renten, verkopen, transporten en andere akten die voor haar echtgenoot verleden waren als luitenant van het feodaal Hof van het Land van Mechelen. Hij was in die functie aangesteld geworden door de rebellen en de raad van de prins van Oranje van 26 april 1578 tot 7 november 1581, dag van zijn overlijden.⁷¹

⁶⁵ Rechterlijk archief Zevenbergen, R 167, f° 71v (7 mei 1578) Een mr. Simon van Eyntmer verscheen met een procuratiebrief gepasseerd voor schepenen van Mechelen d.d. 1 april 1578 luidende: *Compareerde jonckheer Samuel van Alveringen heer van Hofwegen en schout van Mechelen ... Josuhe van Alveringen zijn constituants broedere...*

⁶⁶ J. KOK & J. FOKKE, *Vaderlandsch woordenboek*, op. cit., p. 625; A.J. VAN DER AA e.a., *Biografisch Woordenboek der Nederlanden*, op. cit. I, p. 232.

⁶⁷ L.L. DE MUNCK, *Gedenk-schriften ... Rumoldus, apostel ende patroon van Mechelen*, Mechelen, 1777, bijvoegingen, pp. 8-9.

⁶⁸ [graaf G. VAN DER BURCH], *Histoire, ...*, op. cit., p. VI, geeft haar de voornaam Jacoba, maar wellicht fout overgenomen uit: [DUMONT], *Généalogies de quelques familles des Pays-Bas, dresses... mss de Casetta, Butkens, d'Assignies, moine de Cambron, Le Blond et d'autres...*, Amsterdam, 1774, p. 9 (familie van der Aa).

⁶⁹ GERARDUS DOMINICUS AZEVEDO COUTINHO Y BERNAL, *Korte chronycke van vele gedenckweerdige geschiedenissen: soo in de principaale steden van het hertoghdome van Brabant als in de stad en provincie van Mechelen*, Leuven, 7 vols., 1747-1779, vol. 6, p. 142.

⁷⁰ Volgens J.F.A.F. DE AZEVEDO COUTINHO Y BERNAL, *Genealogie de la famille de Coloma*, op. cit., p. 398 begraven op 7 of 23 november 1581; Volgens [GERARDUS DOMINICUS AZEVEDO COUTINHO Y BERNAL], *Vervolg der cronycke van Mechelen, Ten tyde der Regeringe van Philippus II, Coninck van Spaignien, Sedert den 1 october M.D.LXXVIII ...*, Leuven: J.B. Vander Haert, s.d., p. 335: *Den 23. [oktober] stirf den Schoutet Samuel van Alveringen Heere van Hof-wegen*; W.A. VAN HAM, 'Symbolen uit de opstand in de Nederlanden', in: *De Nederlandsche Leeuw*, ts., jrg. 95 (1978), nr. 9, k. 292 geeft als begraafdatum: 27 november 1581. S. VAN LEEUWEN, *Batavia Illustrata...*, op. cit., vernoemt hem nog in 1583, wat fout is.

⁷¹ V. HERMANS, *Inventaire des Archives de la Ville de Malines*, T. VIII, Mechelen, 1894, pp. 418-419 die citeert uit de Mechelse stadsrekening van 1581-82, f° 41v: *Betaelt Matteeus Lantsloots vander leveringhe van sekere halve ame Rinswyns, gepresenteert der weduwen wylen heeren Samuel van Alveringhen, schouteth, voer doverleveringhe vanden boecken ende munimenten vanden Leenhove des Lands van Mechelen, per ordinan. quitan. XXIIIen decembris LXXXI — XVIII L*. Het bewuste register zelf is in het Algemeen Rijksarchief te Brussel.

Zij hadden volgende kinderen⁷²:

1) **ZEGELIJN**, volgt onder IV.

2) **Maria**. Zij was een zuster van Zegelijn want op 24 februari 1600 droeg Zegelijn van Alveringen, heer van Hofwegen aan haar als haar broer een leengoed van de helft van 10 morgen groot over afhankelijk van de hofstede Polanen in Muilkerk. Op 6 augustus 1606 verkocht zij daaruit 3 ½ morgen aan Willem Corneliszoon.⁷³

Zij huwde rond 1590 met Brien of Bruin DE FEIJTER (wapen: *in goud drie zwarte molenzijzers (muurankers)*), zoon van Johan de Feyter de Oude, wonend te Gorinchem⁷⁴, vermeld als leenman in 1543, 1564 en 1585 en Elisabeth van Rijswijk, dochter van Joost en Anna Snoeck, weduwnaar van Haesken van Zevenbergen (dochter van Hendrick, schepen en burgemeester van Gorinchem).⁷⁵

Hij was schout van Gorinchem en heer van de ambachtsheerlijkheid Muilkerk (gelegen aan de Dussen tegen het Land van Altena, met een jaarlijkse opbrengst van 100 ponden, met drie leenmannen).⁷⁶

Hij woonde wellicht ook te Den Haag, gezien hij voorkomt op een lijst van 1.147 personen die in 1585 een vrijwillige bijdrage gaven aan de magistraat van Den Haag bij wie de Staten van Holland een grote som wilden ontlenen om de ontzetting van Antwerpen (bezet door de Spanjaarden) te financieren. Onder al deze ontleners was zijn ontleende bedrag, nl. 18 pond 8 schellingen het 8ste hoogste bedrag, slechts 9 personen gaven nog meer (tot max. 50 pond).

Op 20 februari 1586 kocht hij van Michiel Collier een groot huis in Den Haag op de oostzijde van de Lange Vijverberg (nr. 6) voor 1.000 florijnen en een rente van 3 groten 7 ½ stuivers voor de Predikheren.

Hij maakte deel uit van de vroedschap van Den Haag in 1587/88.⁷⁷

Hij overleed voor 9 april 1598 want op die datum verkochten Maria van Alveringhe, als weduwe, David de Feijter, Dammas van Bleijenburch en Jan de Cocq als voogden van de nagelaten weeskinderen het huis en erf op de Lange Vijverberg aan meester Dirck van Berckel, advocaat van het Hof van Holland voor 2.800 florijnen.⁷⁸

Op 15 augustus 1600 werd hij opgevolgd door zijn zoon Jan de Feijter in de heerlijkheid Muilkerk.

⁷² J.F.A.F. DE AZEVEDO, op. cit., p. 398.

⁷³ J.C. KORT, 'De lenen van de hofstede Polanen in Muilkerk en omstreken 1352-1797', in: *Genealogisch Tijdschrift Midden en West-Brabant*, jrg. 26 (2002), p. 189. Bij die eerste overdracht trad Dammas van Bleyenbergh in haar naam voor zijn 'schoondochter' (in feite stiefdochter) op.

⁷⁴ R.A. Woudrichem, 104, f° 121: *scholtus van Gorinchem*.

⁷⁵ P. VAN EETEN, 'Een 16de-eeuws geslacht de Feijter en zijn verwantschap met de van Rijswijks uit Woudrichem', in: *Genealogisch Tijdschrift Midden en West-Brabant*, XIX (1994), p. 176; IDEM, 'Altenase genealogieën. Nog eens het geslacht de Feijter', in: IDEM, XIX (1995), p. 130 en *De Nederlandse Leeuw*, ts., jrg. 70 (1935), k. 184-185.

⁷⁶ KORT, *Merwede*, art. cit., nr. 7; KORT, *Strijen*, art. cit., nr. 4.

⁷⁷ H.M. MENSONIDES, 'De Haagse kohieren van de vrijwillige bijdrage tot het ontzet van Antwerpen in 1585', in: *Jaarboekje Geschiedkundige Vereniging Die Haghe*, 1955, pp. 117, 135 en 154.

⁷⁸ H.M. MENSONIDES, 'De Geschiedenis van de huizen op de Lange Vijverberg', in: *Jaarboekje Geschiedkundige Vereniging Die Haghe*, 1947, pp. 209-211; H. J.J.M. VAN DIEPEN, 'Geschiedenis van de huizen aan den Lange Vijverberg', in: IDEM, 1945, p. 31 (met foto van o.a. huis nr. 6 tussen p. 28 en 29).

Zij hadden volgende kinderen:

- a) Jan de Feiter, geboren ca 1599, want 17 jaar toen zijn moeder op 1 juli 1616 de ambtheerlijkheid Muilkerk overdroeg aan Hendrik Doedeijns, commies ter Financie van Holland en Westfriesland.⁷⁹
- b) Meynitke de Feiter.

Maria van Alveringen hertrouwde met Johan VAN BANCKEM (of BANCHEM), advocaat bij het Hof van Holland.⁸⁰ In 1621 was zij van hem weduwe.⁸¹

- 3) **WILLEM.** Hij was luitenant geweest van een kapitein Colve en had in Oostende ge-diend.⁸² Op 1 juli 1603 werd hij om zijn bekwaamheid door de gouverneur en de krijgsraad aangesteld als 'edelman over de artillerie'.⁸³ (Na de herovering van de Zuidelijke Nederlanden door de Spanjaarden op de Protestanten in 1585, was Oost-ende nog tot 1604 in handen van de Protestanten gebleven).

4) **SAMUEL.**

IV. – ZEGELIJN VAN ALVERINGEN.

Zijn moeder Maria van der Aa deed op 24 november 1583 via een bedienend man leen-verhef voor de vier morgen leengrond in Scheiwijk en voor het leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet, die hij na het overlijden van zijn vader Samuel, heer van Hof-wegen had geërfd.⁸⁴

Op 14 mei 1598 verkocht hij een leen van 11 morgen land in Leerbroek afhankelijk van de hofstede Arkel in het Land van der Leede aan Gerard Antonszoon.⁸⁵ De 6 gemeten land in Oosterwijk verkocht hij aan de schout van Oosterwijk die er op 7 november 1598 leenhulde voor deed.⁸⁶

In 1601 droeg hij de heerlijkheid Hofwegen, groot 168 morgen, alsook het leengoed van een half pond uit het jaarschot van Biervliet over aan meester Jacob Manmaker (van Liedekerke, *raad ordinarius* in het Hof van Brabant, + 1612 of 1613, die Hofwegen later overliet aan zijn zoon Engelbrecht Manmaker).⁸⁷

Het leen van vier morgen in Scheiwijk verkocht hij aan Cornelis Christiaanszoon die er op 9 mei 1602 leenverhef voor deed.⁸⁸

⁷⁹ KORT, *Merwede*, art. cit., nr. 7.

⁸⁰ KORT, *Merwede*, art. cit., nr. 7; KORT, *Heukelom*, art. cit., nr. 2.

⁸¹ J. ROELVINK, *Resolutiën der Staten-Generaal, Nieuwe Reeks 1610-1670, Vijfde deel 1621-1622*, Den Haag, 1983, nr. 1324.

⁸² P.A. LEUPE, 'Alphabetische naamlijst van officieren die bij eene compagnie wenschen geplaatst te worden', in: *Kronijk van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht*, jrg. IX (1853), p. 169: in deze lijst wordt over hem vermeld: *Willem van Alveringen, lieutenant van captain Colve, wiens vader de requeste van de gemeene lants adel mede getekent heeft ende sijne middelen voor t vaderlant opgeset, ende in Oostende twee jaren ende vijf maanden geweest.*

⁸³ PH. FLEMING, *Oostende, Vermaerde, gheweldighe, lanckduyrighe ende bloedighe belegheringhe, bestor-minghe ende stoute Aenvallen*, ...⁵ Gravenhage, 1621, p. 397.

⁸⁴ KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 24; KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250.

⁸⁵ KORT, *Arkel in het Land van der Leede*, art. cit., nr. 3.

⁸⁶ KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 49.

⁸⁷ KORT, *Putten*, art. cit., nr. 250.

⁸⁸ KORT, *Arkel*, art. cit., nr. 24.

Wellicht is Zegelijck ook, de - niet door TE WATER (zie hieronder) bij naam genoemde - zoon van Samuel van Alveringen, die in 1615 te Axel verbleef, waar hij gehuwd was en een dochter had:

- 1) **Ludovica Jacoba**, gedoopt op 8 februari 1615 te Axel, met als doopheffers: heer Libert des Fresnes, baljuw van Vlissingen, heer Johan van Reigersberg, ridder en rentmeester van Zeeland bewesten Schelde en Ludovica vander Noot. (Libert des Fresnes, heer van Colput werd schout van Mechelen in opvolging van Samuël van Alveringen en werd later baljuw van Vlissingen).⁸⁹

Hierna vinden we geen sporen meer van de familie van Alveringen.⁹⁰

Een urne in Delfts aardewerk

Op het kasteel van Ecaussines-Lalaing in Henegouwen (dat van de 17de tot de 19de eeuw in bezit was van de familie van der Burch (komend ca 1600 vanuit Brugge en ervoor ca 1500 vanuit Veurne)), wordt een urne in Delfts aardewerk van ong. 75 cm hoog bewaard, die door de *Stichting van der Burch* aangekocht werd omdat één der kwartieren op één der twee afgebeelde wapenschilden, *in hermelijn drie roskammen* voorstelt. Met voorbehoud van de kleuren van de roskammen is dit hetzelfde wapen als van de familie van der Burch / van Alveringen.

⁸⁹ JONA WILLEM TE WATER, *Historie ...*, op. cit. , pp. 151-152 (die verwijst naar het doopregister); J. KOK & J. FOKKE, *Vaderlandsch woordenboek*, op.cit., p. 625; V. GAILLIARD, 'De l'influence exercée par la Belgique sur les Provinces-unies', in: *Mémoires couronnés et Mémoires des savants étrangers publiés par l'Académie Royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique*, T. VI, 2e partie, Brussel, 1855, p. 270.

⁹⁰ We vinden wel een Joanna *Alvering*, die overleed op 58-jarige leeftijd op 5 (akte van 8) februari 1814 te Den Haag, geboren te Den Haag, dus tussen 6 februari 1755 en 5 februari 1756, weduwe van Joannes KERSFIS. De namen van haar ouders zijn niet ingevuld. Maar de naam Alvering lijkt vooral voor te komen in het uiterste noorden van Nederland, nl. in het oosten van de provincie Groningen, nabij de grens met Duitsland (Bellingwoude, Winschoten, Oude Pekela, Vlagtwedde) en heeft daarom ongetwijfeld niets te maken met de familie van Alveringen.

Het eerste wapen in schildvorm (dus verwijzend naar een man) is gevierendeeld en bevat in de kwartieren 1 en 4, *drie mereltjes*, in de kwartieren 2 en 3 *hermelijn met drie roskammen*. De ouders van die man (of zijn paternele grootouders) hadden dus die respectievelijke wapens. Het tweede wapen in ovaalvorm (dus verwijzend naar een vrouw) toont een *steigerende eenhoorn*.

Omwille van feit dat de urne in Delfts aardewerk is vermoeden we eerder dat het wapen met de roskammen verwijst naar de familie van Alveringen.⁹¹ Het productiecentrum van dit aardewerk, Delft is pal in het centrum van het gebied waar de familie van Alveringen zich situeert (Den Haag, Rhooen bij Rotterdam, Hofwegen in Bleskensgraaf). Henegouwen is daar ver vandaan. Het wapen in schildvorm zou dan kunnen verwijzen naar een afstamming waarvan de moeder of grootmoeder een van Alveringen was. Het blijft echter erg moeilijk om de ermee in verband staande families te identificeren omdat de wapenfiguren op zich erg eenvoudig zijn en vooral omdat de voorstelling op de urne niet de kleuren van het veld en van de wapenfiguren geeft.

Bijlagen

1. Geconfisceerd onroerend bezit van Josue van Alveringhen, heer van Hofwegen in 1568.

uit: H.A. ENNO VAN GELDER, *Gegevens betreffende roerend en onroerend bezit in de Nederlanden in de 16e eeuw*, dl. 1: *Adel, boeren, handel en verkeer*, Den Haag: Nijhoff, 1972 (Rijks Geschiedkundige publicatiën, grote serie 140), pp. 228-231.

N° 28. ONROEREND BEZIT VAN JOSUE VAN ALVERINGHEN, HEER VAN HOFWEGEN, 1568. (A.R.A. den Haag, *Rekeningen Rekenkamer Holland, n° 4856 en 4862*.^[1])

Ander ontfanck van de goeden gecoemen van Josue van Alveringen, heere van Hoffweegen^[2] onder Molenersgrave, bij den voorscreven commissarissen toegeslaegen ende in Zijne Mats handen gestelt 7 april 1568 st. co..

(1) In Molenaarsgraaf: *van de coorntyenden in Molenersgrave van den voorn, heere van Hoffweegen gecoemen, alwaer voor den jaere tijde deser reeckeninge nyet meer gesaeyt en is geweest dan vyerdalve margen landts bij Cornelis Aertsz in Brantwijck met zijne con-sorten gesaeyt, waervan die thyenden voor denselven jaere bij desen rentmeester noch den rentmeester van den Heere van Hoffweegen nyet vercoft en zijn geweest, mits die desen rentmeester overgelevert sijn in april daeraenvolgende alsvooren ende tselve gewas bij schout ende heemraeden gewaerdeert ende gepriseert is voor [bedrag niet ingevuld] ... compt voor den thyenden penninck: 3 £ 10 s.; - van de hennepthyenden in Molenersgrave, soe verre het roert die oestsijde ende den voorn. Heere van Hoffweegen toebehoert heb-bende, daervan mitten buyeren aldaer overcoemen is in den jaere 1522 ..., dat sij daer-vooren jaerliex souden betaelen 6 £ van 40 gr., die de voorn, buyeren betaelt hebben aen handen Claes van Dam, rentmeester van den Heere van Hoffweegen.*

⁹¹ In het boek J. GUISSSET, *Le Château Fort d'Écaussinnes-Lalaing et ses collections*, Tournai: La Renaissance du livre, 2001, p. 90-91 wordt het gevierendeelde wapen in verband gebracht met het echtpaar Pieter van der Burch en Catharina Lem., Maar dit echtpaar huwde reeds ca 1500 terwijl de urne van ca. 1700 dateert... Bovendien zijn voor een echtpaar van der Burch-Lem de kwartieren dan niet in de goede volgorde (het hermelijn met de drie roskammen zou dan in 1 & 4 moeten voorkomen). Bovendien is het familiewapen Lem al in de 15de eeuw zelf een gevierendeeld wapen (1 & 4: *in zilver drie merels van sabel*, in 2 & 3: *in keel vijf schelpen van goud schuinkruisgewijs geplaatst*).

(2) In Bleskensgraaf: van de coornthyenden aldaer gelegen aen de zuytzijde van de graeve ... ende aen de noortzijde ... het vyerendeel, niet verpacht (zie boven), ende voor denselven jaere besaeyt zijn die parthyen van landen bij den persoenen hyrnae volgende [het betreft 4 percelen, resp. ½ m., 2½ m. ('t gewas gewaerdeert ... om 17 £ 10 s.), 2 m. (14 £), 14 h.]; - van de hennepthyenden ende smaelthyenden in Blesrinsgrave, die Pieter Joestez, Cornelis Gemansz ende Claes Brantsz, ingesetenen van Blesrinsgrave voorn., van Claes van Dam als rentmeester van den Heere van Hoffweegen in pachte genoemen hebben voor eenen tijt van 9 jaeren sinds 1565, voor 12 £, vrijs gelts van als, ende bovendyden den rentmeester voor zijn reyse 20 s. tsaers, onder conditiën dat die Heere van Hoffweegen voorn, tot allen tijden als 't hem gelyeft alle die hennepwerven sal moegen doen meten, al volgende die leste verpachtinge ...

(3) Onder Hofwegen: van de heerlickheyt van Hoffweegen mettet schoutambocht, met alle die gerechticheyt aldaer: van den schoutambochte ..., twelck bij den Heere van Hoffweegen gegundt is Adriaen Pietersz. tot wederseggen. ..., sonder yet daeroff jaerliexs uuyt te reyken ende te betaelen; van de coornthyenden: niets, want er is niets bezaaid; de hennep ende smaelthyenden zijn door de rentmeester van Hofwegen als boven aan drie ingezetenen verpacht voor 16 £ 15 s.; de visserij: soe seyt den schout dese visscherije annexs te wesen 't schoutambocht ende dat dieselve nyet bevischt en wordt ...; van de zwaendrift: niets ontvangen.

Van den exchijns in Hoffweegen, daarvan 't recht is van elcke tonne byers eenen halven bras-penninck, van welcken exchijns nyet en compt, soe in de heerlickheyt van Hoffweegen over die thyen ofte twaelf huysen nyet en staen noch eenyge herbergen sijn, daer byer getapt wordt, ende die huyslyuden, mits daer geen kercke en is, in Molenersgrave ofte Blesrinsgrave ter kercken gaen ende in deselve dorpen gaen drincken ... Van de naecoepen: 5 percelen genoemd, waarvan 't recht van de naecoop betaald werd, (bij één dezer ontvangt de rentmeester van Hofwegen int gelach een stoop wijns van 8 s.)

(3) In het land van Arkel: van thyen m. min een h...., verpacht omme 43 £ ... ende bovendyden noch alle jaere een goede varckenshamme ende twee kaesen vrijs gelts van als datter op sal coemen, behalven die drye punten ... (zie volgende post); van de helft van 16 m. landts ... gemeen mette Co. Mat..., verpacht om 36 £ ... vrijs gelts van als datter op soude moegen coemen nyet uuytgesundert dan alleenlick inbreek van landen, nyeuwe sluysen ende moelens ende openbaer oerloge, waervan men corten sal van dyen gelijck die pachters boven ende beneden doen ...; van de andere helft is niets ontvangen, doordat de pachter hiervan drie jaar ten achter was en het land als banckerotyer geruymt ende veriaeten heeft.

(4) In Leerbroek: 11 m. verpacht voor 84 £. ..., van welcken pacht desen pachter zeyt die huyrcedulle verloeren te hebben ende hem genoemen te sijn bij den rebelligen persoenen genoempt die Geusen.

(5) Onder Zevenbergen: van de helft van 27 bunderen landts . . ., genoempt Leege Houve, die Robbrecht Gerritsz in pachte genoemen heeft van heer Boudewijn van Roon ridder, als oom ende momber ende Claes van Dam als rentmeester van Josue van Alveringen eenen tijt van 7 jaren, die innegegaen sijn, soe verre roert die teelanden Sinte Peetersdaege 1560 en die weylanden sullen innegaen Kersmis daeraenvolgende, te verschijnen jaerlicxs tot 2 termijnen als Sinte Maertensmisse in de winter Lichtmissen daeraenvolgende wel betaelt d'een helft, ende Sint Jansmisse in de soemer Sint Jacob daeraenvolgende wel betaelt, tsaers voer 't bunder 13 £ 10 sch. van 40 grooten ende bovendyden den heerenthyns van 3 s. op 't bunder ende noch alle jaere totter dijekaige op elck bunder eenen hoerngulden, compt tsamen 192 £ 7 s. 6 d., mits conditiën, dat soe wat ongelden hyer boven, tzij van dijekaige

penningen ofte 's heerenbeeden ofte watter opten bunder geduerende dese huyere sal moegen werden ommegeslaegen, sal die voors. pachter gehouden sijn te verleggen ende daervan betooch brengende, sal hij aen sijne pachte moegen corten, ende oft die pachter van desen in gebreecke waere ende daerop eenyge oncosten werden gedaen, sal men die op sijnen persoon ende goeden moegen ver-haelen,... mits vorder conditiën, dat men tot coste van den eygenaer dese landen sal doen grontcavelen en middendeur doen schyeten een sloet van negen voeten wijt ende noch eenen sloet van 12 voeten wijt, tusschen dese landen ende den Coeninck van Dordrechts landen, ende sal die voors. pachter voor zijn helft die pen-ningen verschyeten ende aen sijn pacht corten, ende sal voorts die voors. slooten heyn ende schousloeten onderhouden, mitsgaders oock den weegen ende doen onderhouden allen gebuerlicken rechten buyten des eygenaers coste; sal oock in de helft van sijnen 23[^] bunder... maecken tot weye ende daerinne houden ten minsten 4 bunderen landts, wel meer maer nyet min, ende sal voorts die teelanden gebruycken tot 's lants oirbaer ende gheen weyenlanden moegen breecken, dan bij nyeuwen consente, ende sal boven desen geven Sint Jansmisse 1561 eerstoemende eenen vette weer ende een coppel cappoenen (de rentmeester heeft niets ontvangen, alsoe 't gewas ... in 1566 en '67 deur zijne quaede betaelinghe ende insolventie vercoft is ...); Robbrecht Gherritsz. schuldig aan Josue van Alveringen over 't reste van zeeckeren verloepen pachten ... 366 £ van 40 gr. (de rentmeester heeft niets ontvangen, door zijn armoede).

(6) Aan de Bussen: een hofstadt groot 6 m. 112 ½ rd, leen van de Heer van de Lek en van Polanen, verpacht voor 16 £.

(7) In het Westland en op Putten: Josue van Alveringen ... werd bevonden ghehadt te hebben onder 't districte van desen ontfangen 11 m. landtz ghelegghen in Zuytmaeslandt in Cornelis Jacobsz woninghe, die te leene ghehouden werden van de graefelicheyt van Hollandt,^[3]... ende meer andere binnen den ambochte van Maeslandt met eyghen ende bruycklandt, mitsgaders daerthoe alzulcke gorsinghe ende sluck als tselve landt buytens dijckx thoe compt, alles lest ghebruyck was bij Cornelis Jacobsz voorn., voor 36 £ van 40 gr. vrij geltz tsiaers, van welck voors. landt den voorn. pachter verclaert heeft de huiere... mitsgaders de pachte de anno 1567 betaelt te hebben, ende tot meerder verificatie van dien de voors. pachter geexhibeert heeft copie auctentycq van de oude huiercedulle van denselven lande van 12 febr. 1561, welke huiere hij teghens Claes van Dam Adriaenssoen, rentmeester van den voors. Alveringen ghemaect hadde gedurende 7 jaar; - 3 m. in Wateringambacht, voor 20 £ verpacht; - de helft van 16 m. onder Roon, voor 8 £ de morgen; - 3 m. ibidem; - 3 ghemeten ibidem; - 10 ghemeten 25 rd; - 20 gem. min 100 rd in Hellevoet; - de Westmete in Spijckennisse met privilegie van een duyffhuys op te stellen, verpacht voor 31 s. siaers.

(8) Tienden en renten hadde de voors. Josuwe van Alveringhen leggende tot Naeltwijck ghemeen met de Co. Mat. ende de deecken ofte het capittel van Naelt- wijck, daerinne de Co. Mat. heeft drie schoven, den voorschreven deecken ofte het cappittel twee en de hij Hofweghen insghelijckx drie schoven thienden, welke 3 schoven indertijd gepacht waren door Pauwels Huygensz, die deselve seyde te legghen in de geestthienden, van Nicolaes van Dam als renmetester ofte ghemachticht van den voirs. Hofweghen inghehuiert hadde voor alzulcken prise als die drie wederschoven ... vercocht souden werden; en aangezien in 1568 de hoofdstadthienden tot Naeltwijck voors. alias Adriaen van der Lecken thienden, van welke thienden de Co. Mat. in elck block, houdende acht schoven compecterende de drie schoven, de deecken van Naeltwijck twee schoven ende de voors. Hofweghen drie schoven, openbaar verpacht sijn en Pauwels Huygensz de portie van Co. Mat. had gepacht voor 45 £, is de portie van Hofwegen ook voor 45 £ gelaten (in 1569 gelden ze slechts 15 £); - noch hadde de voors. Josuwe van Alveringhen een jaericxe renthe van 20 £ verzekert op zeeckere

7 m. landtz geleghen tot Wateringhe, horende tot de hofstede te leene ghehouden van de graefelicheyt van Hollant; - ... werdt noch mentie ghemaect van zeeckere 10 schellingen Hollandtz van vierdt (?), die met de Westmete, daer hiervooren affgheseyt es^[4], te leene soude ghehouden werden van de Heere van Putten, verschijnende Bamisse ...

[1] De goederen onder n^{os} (1) tot (6) staan opgetekend in het register *Rekeningen Rekenkamer Holland n° 4862*, die onder n^{os} (7) en (8) in n° 4856. Ongehuwd zijnde bezit hij geen huis in dit district, zegt de rentmeester, wel had hij een huis in den Haag, waarin hij woonde.

[2] Voor Josue van Alveringen zie: J. SMIT, *Den Haag in Geuzentijd*, Den Haag, 1922, 23, 77 en 103.

[3] Volgens het register wordt dit land verpacht gelijk het vóór het arrest verpacht was: *midtz conditiën, dat tghene weylandt althans es, weylandt blijven sal, sonder dat men tselve sal moghen insteken ofte bezaeyen, ende nopende het zaeylandt, zal tselve ten meesten oerbaer van den lande ghebruycken alst behoiren sal ende een goet huierman schuldich es*; de huurder(s) zal op de pacht niets mogen korten voor dammen, beden, omslagen enz. en twee goede borgen moeten stellen; hij betaalt 2 groten vlaams op de gulden voor de onkosten (4 febr. 1568 st. curiae).

[4] Zie onder n° (7) hiervoor.